

Kā šī brīža likumdošana kavē vai veicina ūdens aizsardzību Latvijā?

Dr. Kristīna Veidemane

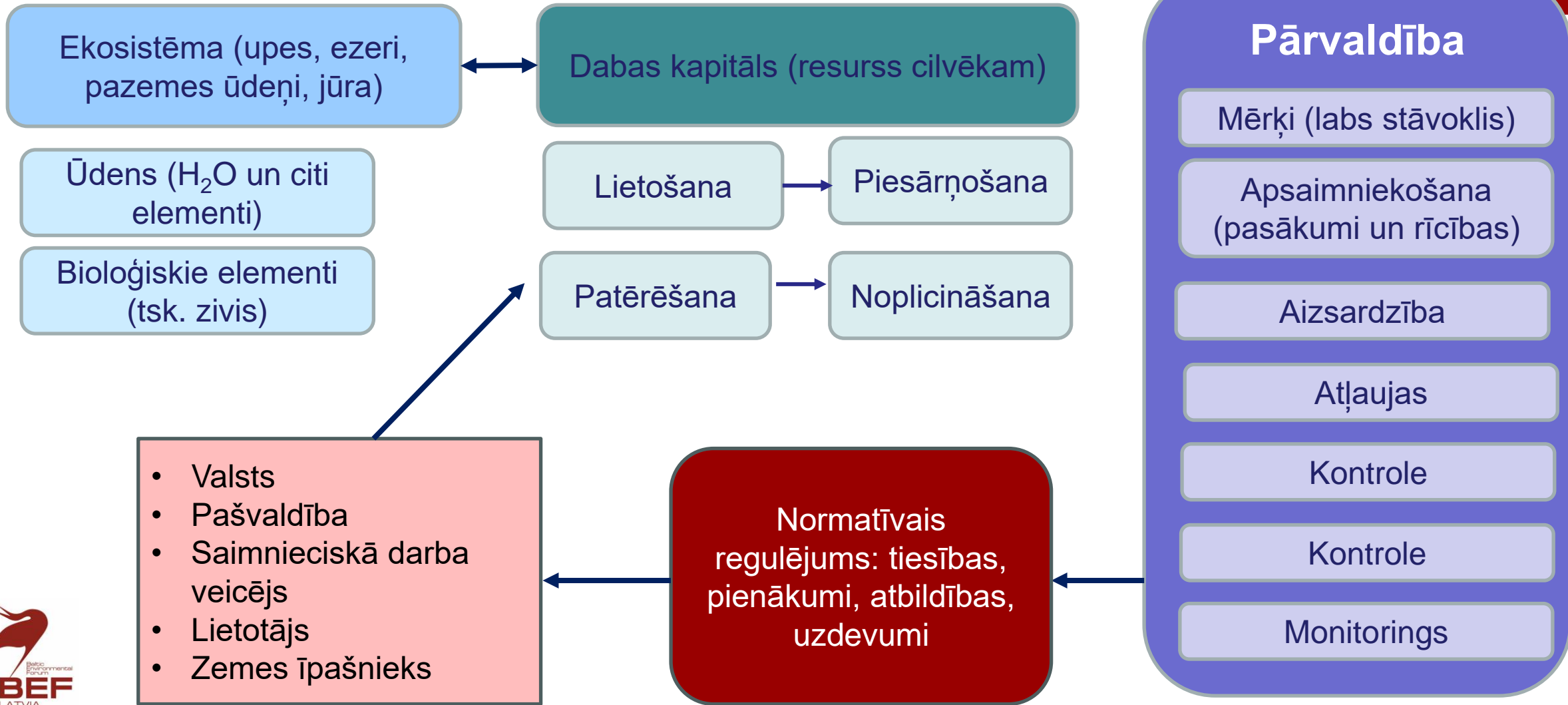
Baltijas Vides Forums

valdes priekšsēdētāja, vides eksperte/ projektu vadītāja

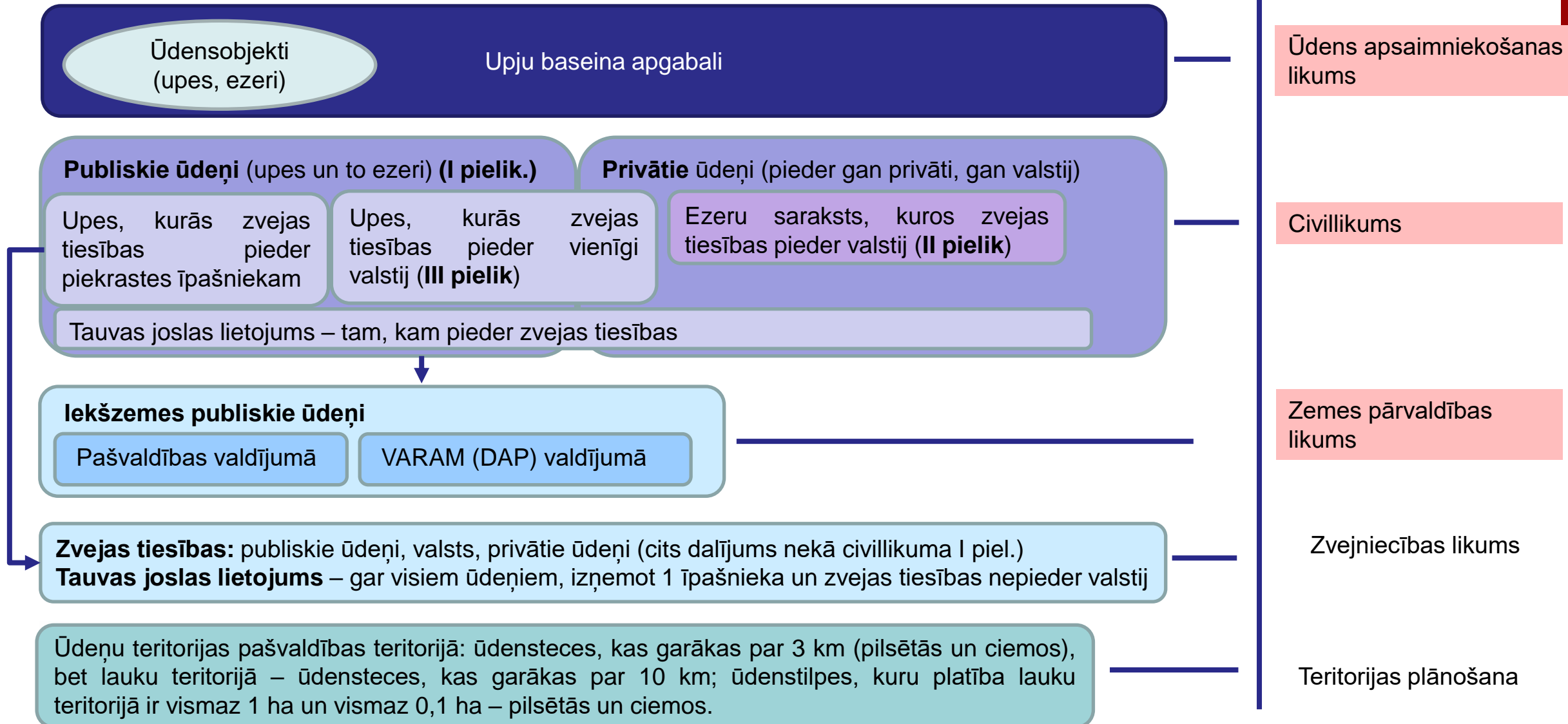
10.05.2024

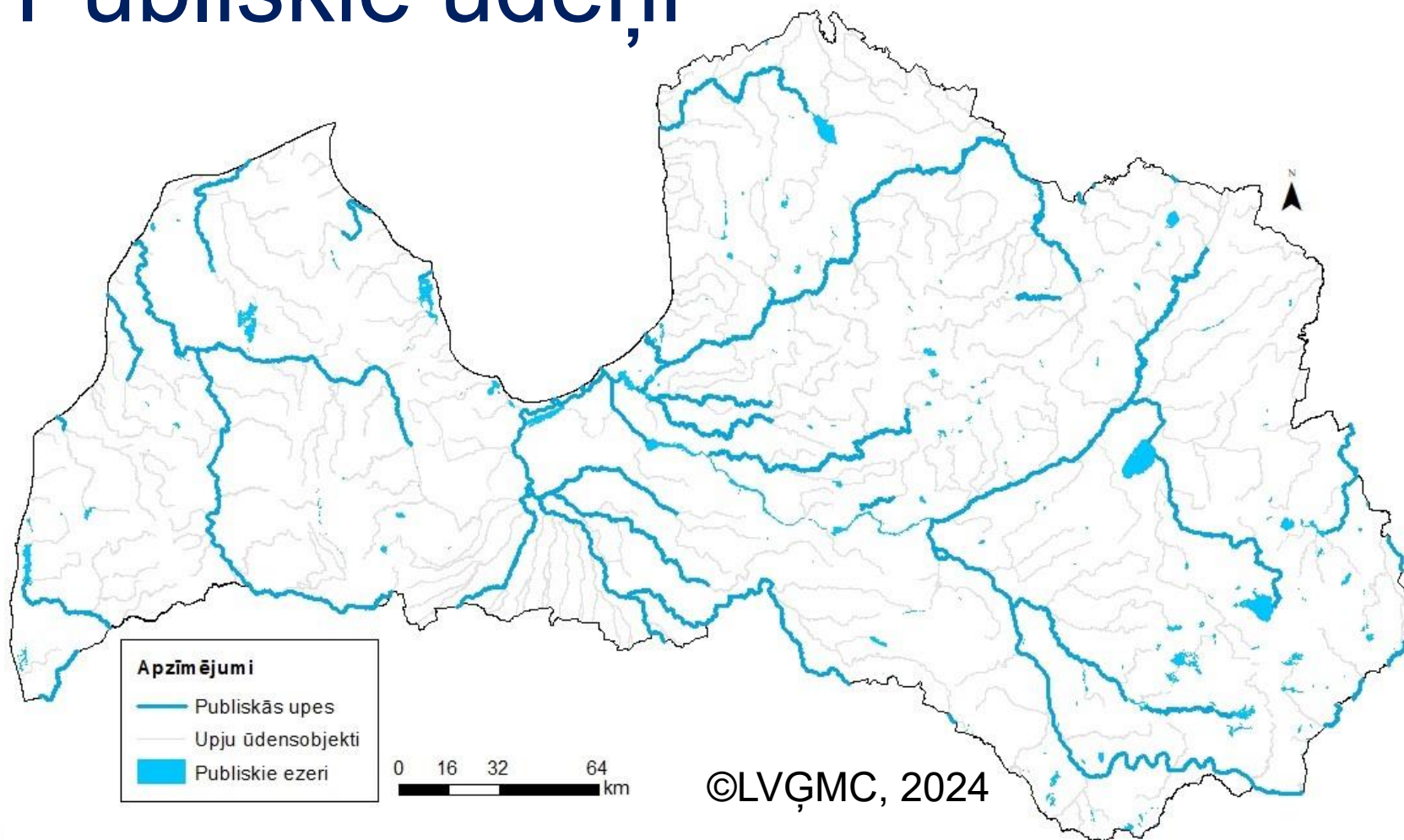
Ūdens dažādās lomās

Iekšzemes virszemes ūdeņu pārvaldības vienības un regulējums

Publiskie ūdeņi

Latvijā ir apmēram 12 500 upes, strauti, urgu ar kopējo garumu apmēram 42 500 km; 3 880 upju garums pārsniedz 10 km, bet 17 upes ir garākas par 100 km.

No visām Latvijas upēm 42 ir iekļautas publisko upju sarakstā (visā garumā ar vai bez atzarojumiem vai atsevišķi upju posmi).

Civillikums (III daļa. Lietu tiesības)

1. Tikai neliela daļa no visiem ūdeņiem ir noteikti kā “publiskie ūdeņi” saskaņā ar Civillikuma I. pielikumu
 - Zemes pārvaldības likums 15.pants nosaka, ka VARAM un pašvaldību ir publisko ūdeņu valdītājas
 - **Zemes pārvaldības likums nenosaka valdītāja pienākumus, atbildību, uzdevumus (nepieciešami grozījumi).**
2. Tikai neliela daļa no visiem ūdeņiem ir noteikti kā “publiskie ūdeņi, kur zvejas tiesības pieder valstij ” saskaņā ar Civillikuma II un III. pielikumiem
3. Nosaka tauvas joslas institūtu, ko regulē Zvejniecības likums (9.pants), kas nosaka publisko pieejamību un lietošanu gandrīz visiem ūdeņiem.
 - Lietošana likumā noteiktām darbībām, ievērojot vides aizsardzības normas, **taču šādas normas nav noteiktas**

Ko nepieciešams mainīt Ūdens apsaimniekošanas likumā?

- Tekošs (plūstošs) ūdens - visas sabiedrības kopīgs resurss, ko lietot – **definīcija, pienākumi un atbildība.**
 - Ūdens resursu lietotājs — ikviena fiziskā vai juridiskā persona, kas iegūst ūdeņus vai **lieto tos personiskai vajadzībai** vai saimnieciskajā darbībā;
 - Publiskā lietošanā esoši ūdeņi - ikvienam ir tiesības lietot publiskā lietošanā esošos ūdeņus personiskām vajadzībām saskaņā ar likuma 6.pantā noteiktām tiesībām un 7.pantā noteiktiem pienākumiem.
 - Pašvaldības nodrošina publiskā lietošanā esošo ūdeņu apsaimniekošanu saskaņā ar likuma 20¹.panta kārtībā izstrādātajiem rīcības plāniem.

Ūdens apsaimniekošanas likums

- **Mērķis** - izveidot tādu virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzības un apsaimniekošanas sistēmu
- Politikas mērķis - *11.pants. Vides kvalitātes mērķi ūdensobjektiem.*
 - (1) Ūdensobjektiem apsaimniekošanas plānā nosakāmi šādi vides kvalitātes mērķi

1. Stāvoklis
nepasliktinās

2. Sasniegt
«labu»

KAM
mērķi ir
saistoši?

- Valsts
- Pašvaldība
- Saimnieciskā darba veicējs
- Lietotājs
- Zemes īpašnieks

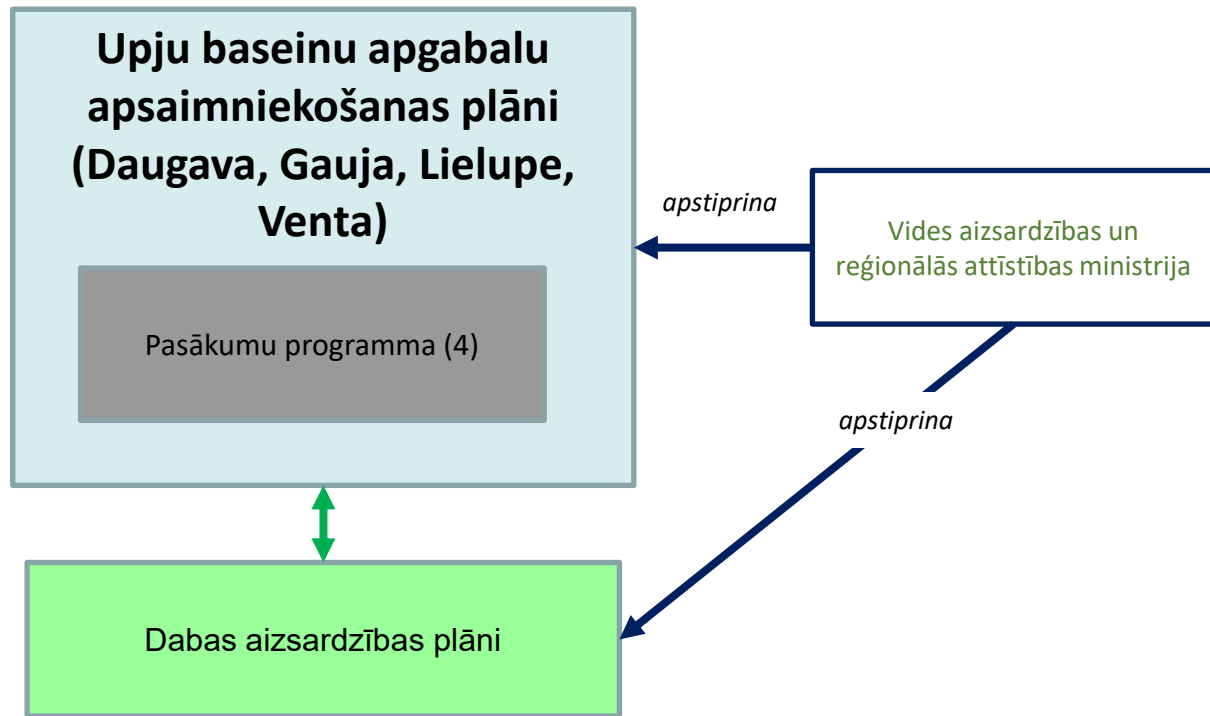
Ūdens struktūrdirektīvas mērķi ir saistoši dalībvalstīm

Ko nepieciešams mainīt?

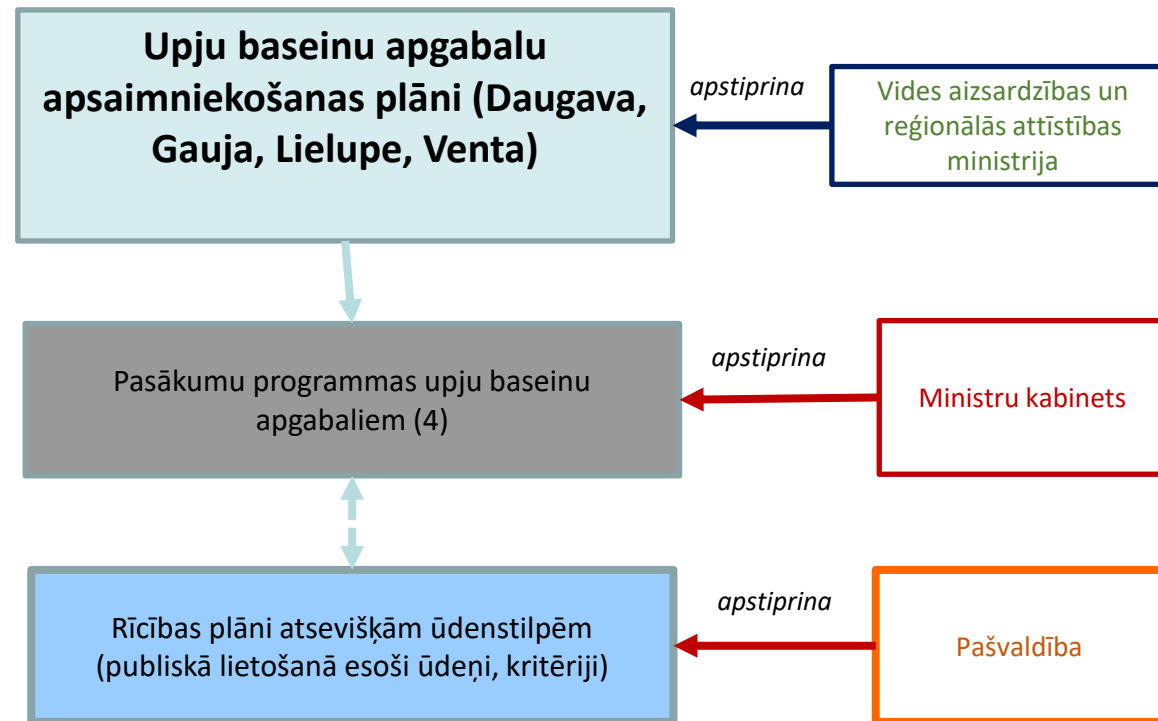
- Grozīt 11.pantu, nosakot, ka **vides mērķi ir vispārīgi saistoši**;
- Stiprināt Upju baseinu apsaimniekošanas plānošanas instrumentu spēks, lai sasniegtu izvirzītos mērķus (20. un 20¹ panti):
 - plāni, pasākumu programmas un **rīcības plāni**
- Papildināt un precizēt 9. pantu par Upju baseinu apgabala pārvaldes institūcijas un to kompetences
 - MK, VARAM, LVĢMC, VVD, VPVB + **pašvaldības**
- Noteikt finansēšanas modeli publiskā lietošanā esošu ūdeņu apsaimniekošanā

Iekšzemes ūdeņu pārvaldības institūcijas un instrumenti (ŪAL, 9., 20., +20.1. pants)

Tagad

Nepieciešamie grozījumi

Paldies par uzmanību!

Kontakti:

Kristina.veidemane@bef.lv

+37129455724

Baltijas Vides Forums

Aspazijas 24-14, Rīga

